

Xemeneia de la fàbrica de can Comas

Granollers

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Plaça de can Comas, s/n.
Emplaçament
Alçada: A la zona d'eixample de Granollers
139

Coordenades:

Latitud: 41.606168283464
Longitud: 2.2853600978851
UTM Est (X): 440451
UTM Nord (Y): 4606298

Classificació

Número de fitxa 08096 - 450
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari CCAA 17999 (arqueologia, excavacions a la zona); IPIC B/41.55
Generalitat i altres inventaris (Fàbrica isidro Comas)
Accés Fàcil
Ús actual: Simbòlic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Granollers
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana

Descripció

Xemeneia industrial que formava part de la fàbrica de can Comas, establerta a finals del segle XIX i avui desapareguda. És pràcticament l'únic element que se'n conserva, com a testimoni del passat industrial en un racó de la plaça que s'ha urbanitzat en el lloc on hi havia el complex industrial. La xemeneia es trobava al centre d'aquest complex. És obrada a totxo vist. Consta d'un pedestal quadrangular que arrenca d'un sòcol esglaonat. El centre de cadascuna de les cares està rebaixat amb una forma també quadrada amb els angles corbs. A la part superior aquesta base té una cornisa motllurada decorada amb dentells.

Al seu damunt s'aixeca el fust de la xemeneia, que originàriament feia 35 m d'alçada. Segons es comenta en la premsa de l'època, havia de ser la més alta de la ciutat. Actualment, per motius de seguretat, és lleugerament més baixa. És un fust de forma troncocònica; és a dir, de secció circular però més gruixuda a la part baixa. A la part superior té tres cercles de ferro que reforcen el fust.

Observacions:

En la primera versió d'aquest Mapa del Patrimoni hi havia una fitxa dedicada a la fàbrica de can Comas (que aleshores encara es conservava) amb la denominació "Fàbrica d'Isidre Comes / Can Sidro Comes".

De l'antic recinte industrial, a part de la xemeneia, actualment només queda part d'una de les entrades, a la cantonada entre els carrers Annibal i Sant Jaume. En el marc de la nova plaça urbanitzada en aquest sector s'ha deixat també com a testimoni de l'antiga fàbrica.

Té un plafó informatiu i forma part de l'itinerari "La ciutat del Fum", que recorre les xemeneies industrials de Granollers. Precisament en una sala interior del portal abans esmentat s'hi ha col·locat un altre plafó informatiu sobre aquest itinerari.

Els anys 2006-2009, amb motiu de diversos rebaixos de terra a la zona de l'antiga fàbrica de can Comas es van realitzar diverses campanyes arqueològiques. Van permetre documentar, entre d'altres, materials fora de context d'època romana i alt medieval, un forn de ceràmica anterior a la fàbrica i restes de la fàbrica al nivell del subsòl.

Història

La fàbrica de can Comas fou impulsada pels germans Bonaventura i Isidre Comas, els quals van començar el seu projecte industrial a Granollers l'any 1882, quan van instal·lar telers a diversos indrets de la ciutat. Inicialment van llogar quadres d'altres industrials. No va ser fins l'any 1899 que construïren una fàbrica de nova planta de teixits (on ara hi ha la plaça de can Comas i la xemeneia) juntament amb una tintoreria per a tenyir el cotó.

La raó social de l'empresa era "Filatures i Teixits Comas S.A.", popularment coneguda per can Comas. El bon funcionament de la indústria va fer que ampliessin les quadres. Així, les instal·lacions de la fàbrica van anar creixent fins a ocupar tota una illa de cases, entre els carrers Annibal, Molí, Sant Jaume i Fontanella.

A partir de 1942 la propietat va passar dels germans Comas a mans d'Álvaro Muñoz Ramonet. Aquest fou una icona empresarial dels anys franquistes de l'autarquia i l'estraperlo a Barcelona. Era germà de Júlio Muñoz Ramonet, el qual va aplegar una important col·lecció d'art que va llegar a l'Ajuntament de Barcelona i que fou motiu d'una llarga i polèmica controvèrsia legal. Muñoz Ramonet va començar una sèrie d'ampliacions a la fàbrica fins als anys 1950. Cal destacar la reforma de la façana del carrer Anníbal i la construcció d'una gran nau al costat del carrer Fontanella. La fàbrica de can Comas va estar en funcionament fins l'any 1967 quan, amb la crisi del tèxtil, va haver de tancar. Posteriorment a les antigues quadres s'hi van instal·lar petits tallers, a règim de lloguer, fins al 2006. Aquest any les hereves de Muñoz Ramonet van donar un tomb a l'antic complex industrial. Van constituir una immobiliària per construir habitatges a alguns dels terrenys que ocupaven les fàbriques del seu pare, entre elles la de can Comas de Granollers. Aquest projecte, realitzat pel taller d'arquitectura Batlle i Roig, va suposar l'enderroc de l'antiga fàbrica i l'edificació de 170 habitatges, a més dels espais enjardinats que avui es poden veure a la plaça (CANTARELL, 2018).

Bibliografia

BAULIES I CORTAL, Jordi (1965). *Granollers*. Barcelona, Biblioteca Selecta, volum. 372.

CANTARELL, Cinta (2018). "Can Comas". Plafons informatius sobre les xemeneies industrials de l'itinerari "la ciutat del fum". Museu de Granollers.

CUSPINERA I FONT, Lluís et al. (2001). *Pla especial de protecció del Patrimoni Històric-Arquitectònic de Granollers*. Granollers. Document administratiu.

GARCIA-PEY, Enric (1990). "Recull onomàstic de Granollers: Motius, topònims, nomenclatura", a *Estudis de Granollers i del Vallès Oriental*, Núm. 3, Granollers, Ajuntament de Granollers.

OMS I COROMINAS, Josep (1995). *Granollers*. Retalls d'Història Urbana. Granollers: Tarafa, Editora de Publicaciones, S.L. Revista del Vallès.

MAYNOU I HERNÁNDEZ, Núria (2001). *El Patrimoni Industrial del Vallès Oriental*. Granollers: Consell Comarcal del Vallès Oriental.

SESÉ, Jaume (1987b). *El creixement industrial. Granollers al segle XIX*, Col. Coneguem Granollers, núm. 2., Granollers, Ajuntament de Granollers.

Enllaços d'interès:

[Ruta de les xemeneies](#)

